

तुकाराम धांडे (१९६१) : प्रसिद्ध कवी. विविध साप्ताहिके, मासिके, दिवाळी अंकांतून कथा व ललित लेखन. निसर्ग व माणूस हा त्यांच्या लेखनाचा आवडता विषय. 'वळीव' हा कवितासंग्रह प्रसिद्ध.

आदिवासी, त्यांचे डोंगरदऱ्यांतील जीवन, निसर्ग, निसर्गाविषयीचे प्रेम व त्यांमधील अतूट नाते यांचे वर्णन प्रस्तुत कवितेतून कवीने केले आहे. 'वळीव' या कवितासंग्रहातून प्रस्तुत कविता घेतली आहे.

आम्ही डोंगरराजाची
पोन्हं कळसू आईची
आम्ही उघडी बोडकी
बाळं परवरा माईची.

घेऊ हातावं भाकर
वर भाजीला भोकर
खाऊ खडकावं बसून
देऊ खुशीत ढेकर.

खेळू टेकडी भवती
पळू वाऱ्याच्या संगती
वर पांघरू आभाळ
लोळू पृथ्वीवरती.

आम्ही वाघाच्या लवणाचे
आम्ही वांदार नळीचे
गाव वहाळापल्याड
आम्ही उंबर माळीचे.

बसू सूर्याचं रुसून
पहू चंद्राकं हसून
बोलू वाज तिकिड्याशी
नाचू घोंगडी नेसून.

डोई आभाळ पेलीत
चालू शिंव्हाच्या चालीत
हिंडू झाडा-कड्यांवरी
बोलू पक्ष्यांच्या बोलीत.

आम्ही सस्याच्या वेगानं
जाऊ डोंगर यंगून
हात लाऊन गंगना
येऊ चांदण्या घेऊन.

प्र. १. खालील शब्दसमूहांतील अर्थ स्पष्ट करा.

- (१) पांघरू आभाळ-
- (२) वांदार नळीचे-
- (३) आभाळ पेलीत-

प्र. २. शोध घ्या.

- (अ) 'हात लाऊन गंगना येऊ चांदण्या घेऊन' या काव्यपंक्तीत
व्यक्त होणारा आदिवासींचा गुण-
- (आ) कवितेच्या यमकरचनेतील वेगळेपण-

प्र. ३. काव्यसौंदर्य.

- (१) 'बसू सूर्याचं रुसून पहू चंद्राकं हसून', या काव्यपंक्तीतील भावसौंदर्य स्पष्ट करा.
- (२) 'डोई आभाळ पेलीत चालू शिंवाच्या चालीत', या पंक्तीतील कवीला अभिप्रेत असलेला अर्थ सांगा.

प्र. ४. अभिव्यक्ती.

'आदिवासी समाज आणि जंगल यांचे अतूट नाते असते', याविषयी तुमचे विचार लिहा.

भाषा सौंदर्य

लिखित मजकूरासाठी योग्य विरामचिन्हांचा वापर महत्त्वपूर्ण असतो. विरामचिन्हांच्या चुकीच्या वापरामुळे संपूर्ण वाक्याचा अर्थ बदलू शकतो व भाषेचा बाजही बिघडू शकतो. भाषा योग्य स्वरूपात अर्थवाही होण्यासाठी विरामचिन्हांच्या योग्य वापराचा अभ्यास व सराव होणे आवश्यक आहे.

● खालील वाक्यांत योग्य विरामचिन्हे वापरून वाक्ये पुन्हा लिहा.

- (१) ते बांधकाम कसलं आहे
- (२) आकाशकंदील पूर्ण झाल्यावर दादांनी तो खांबावरच्या खिळ्याला टांगला
- (३) गुलाब जास्वंद मोगरा ही माझी आवडती फुले आहेत
- (४) अरे त्याच्याबाबतीत फारच वाईट झाले
- (५) आई म्हणाली सोनम चल लवकर उशीर होत आहे

